

ZDRAVKO KLAŠEK, dipl.inž.
Višja pomorska in prometna šola
Piran

Obrazovanje u prometu
Izlaganje sa znanstvenog skupa
UDK:371:338.44
Priljeno: 05.05.1989
Prihvaćeno: 12.12.1989

IZOBRAŽEVANJE TURISTIČNIH DELAVCEV NA OBALI

SAŽETAK

U radu se daje historijat nastojanja za obrazovanje turističkih kadrova u okviru Višje pomorske in prometne šole Piran, nastavni plan za I i II godinu i pregled kretanja studenata od 1985.g. do sada, te na kakve teškoće nailazi škola prilikom ove akcije za izobrazbu specifičnih kadrova za pomorski turizam.

Skoraj neopazno gre mimo nas dejstvo, da imamo na Višji pomorski in prometni šoli (VPPŠ) v Portorožu že vrsto let organiziran višješolski študij ob delu za turistično gospodarstvo. Leta 1985. je na pobudo VPPŠ in v sodelovanju z Obalno-kraško turistično poslovno skupnostjo (OKTPS) prišlo do razgovorov z direktorji turističnih organizacij v Portorožu, ki so pripeljali do dogovora o organiziranju višješolskega študija ob delu turistične smeri. Na tej osnovi je VPPŠ sklenila sporazum z Ekonomsko fakulteto "Borisa Kidriča" (EFBK) iz Ljubljane, ki ima ustrezen višješolski redni študij in študij ob delu v Ljubljani ter študij ob delu v Kranju in Novi Gorici, da odpre podoben oddelek tudi v Portorožu. Turistična smer je ena izmed šestih smeri višješolskega programa Ekonomske fakultete iz Ljubljane in obsega 18 predmetov (glej preglednico 1).

Tako je sledil septembra 1985 vpis I. generacije 57 kandidatov v I. letnik študija ob delu, nakar so potekali vpisi vsako naslednje šolsko leto. Redni študij turistične smeri traja dve leti, študij ob delu pa je raztegnjen na tri leta, da bi zaposlenim študentom na ta način bilo lažje izpolnjevati študijske obveznosti. Ko študentje opravijo vse izpite, vaje oz. seminarske naloge, zaključijo študij z izdelavo diplomske naloge.

Študij turistične smeri v Portorožu poteka podobno, kot ga ima EFBK organiziranega tudi drugod: posamezna predavanja – po šest predmetov v enem šolskem (koledarskem) letu – si sledijo zaporedno in to v času, ki je za zaposlene študente primeren. Predavanja so tako ob petkih popoldne in ob sobotah, po dogovoru med učitelji in študenti pa tudi ob drugih dnevih v tednu. Na voljo je večina študijske literature, kar ob napotkih učiteljev in konzultacijah omogoča solidne priprave za preverjanje znanja in uspešnost študija.

Predavanja posameznega predmeta v obsegu 20 do 40 ur trajajo od tri do pet tednov, odvisno o obsegu ali teži predmeta. Ko se predmet oz. vaje iztečejo, sledi predah – teden ali dva – za priprave k izpitu, nato pa izpitni rok. Takoj po izpitu pride na vrsto naslednji predmet.

Tako organiziran študij seveda le zelo prizadevnim študentom omogoča uspešno premagovanje vseh težav, ki jih s seboj prinaša študij ob delu. Od prve generacije, vpisane v šol. letu 1985/86., po izteku celotnega ciklusa predavanj, te dni zaključuje svoj študij prva skupina desetih absolventov, ki bo tako izpolnila svoj cilje in diplomirala v roku treh let in pol. Precej študentov pa je "omagalo" in ne sledi več svojim obveznostim, čeprav imajo nekateri že dokajšen del študija za seboj. Razlogi so: preobremenitev z delom, šibko predhodno znanje, da bi lahko sledili zahtevnemu študiju, majhen interes okolice (delovne organizacije), da bi

študentom olajšala študij (plačilo šolnine, prosti dnevi pred izpiti ipd.).

Iz preglednice 2 je razvidno, kolikšen je bil vpis posameznih šolskih letih ter kakšen je delež študentov, ki še opravljajo svoje obveznosti. Obenem je tudi navedeno, koliko študentov v posamezni generaciji dobiva povrnjene stroške šolnine. Seveda tu ne gre za prave študente, saj so vsi študentje redno zaposleni.

Preglednica 1.

Predavatelj	Predmet	Semestar			
		zimski		poletni	
		pr.	v.	pr.	v.
I. letnik					
Merhar, Kovač, Prašnikar	Politična ekonomija 1*	3	3	3	3
Stepko	Ekonomika OZD	3	3	2	2
Frankovič	Ekonomika SFRJ	2	2	-	-
Dobej, Turk, Koželj	Računovodstvo	-	-	3	2
Čibej, Bogataj, Hvalica	Matematika 1*	2	2	2	2
Arh, Pfajfar	Statistika 1	-	-	3	3
Puharič	Gospodarsko pravo	2	2	-	-
Lah	SLO in DS SFRJ 1	2	1	-	-
	Osnove organiziranja poslovanja	2	2	-	-
II. letnik					
Merhar, Glas, Tajnikar	Politična ekonomija 2	3	3	-	-
Grad, Resinovič	Informatika	2	1	2	1
Bešter, Bregar	Ekonomika statistika	-	-	3	3
Lah	SLO in DS SFRJ 2	-	-	2	2
-	Tuj jezik 1*	1	2	1	2
Hraštelj	Mednarodno poslovanje	3	3	-	-
Planina	Ekonomika turizma	-	-	3	3
Planina	Poslovanje turističnih organizacij	3	3	-	-
Tajnikar	Teorija trgov in cen	-	-	3	3
	Smerni diplomski seminar	-	-	-	-
Koprivnjak, Petrovič	Télesna vzgoja	-	2	-	2
	Delovna (strokovna) praksa	-	-	-	-

Preglednica 2.

Šolsko leto	85/86	86/87	87/88	88/89
Število vpisanih študentov	57	34	19	14
Število tega "štipendistov"	8	3	?	1
Šteje opravljajo obveznosti	19	11	10	?
Osip v %	67	67	47	-

Preglednica 3.

Šolsko leto	Šolnina (YUD)
85/86	45.000
86/87	127.000
87/88	420.000
88/89	880.000

Preglednica 4.

Šolsko leto	Poslovodja streljbe	Poslovodja kuhinje	Turistični tehniki	Gostinski tehniki
80/81	25	10		
81/82	/	/		
82/83	25	10		
83/84	/	/	/	24
84/85			20	/
85/86			24	/
86/87			22	/
87/88			24	11
88/89			30	20

Študij ob delu moraju financirati študentje sami, le delno je prispevala nekaj sredstev OKTPS. Iz preglednice 2 je razvidno, da si večina študentov plačajo šolanje sama. V posameznih šolskih letih je znašala šolnina – glej preglednico 3

Del šolnine, ki jo pobira VPPŠ, pripada EFBK (cca 15%) kot vpisnina in za kritje njihovih režijskih stroškov, preostanek pa študenti plačajo za plačilo vseh ostalih stroškov, ki jih nosi VPPŠ (osebni stroški za predavatelje, potnine, organizacija študija v Portorožu, uporaba prostorov ipd.). Večina predavateljev prihaja iz EFBK v Ljubljani, le nekatere predmete – po dogovoru s fakulteto – predavajo ustrezni habilitirani učitelji VPPŠ. Zbrana šolanina, ki naj bi ob določenem študentov – vsaj 30 v letniku – zadoščala za pokrivanje vseh stroškov šolanja, zaradi precejšnjega osipa in pa obročnega plačevanja šolnine – nekateri študentje prenehajo s študijem, še predno plačajo vse obroke – priteka v blagajno precej oskubljena in ne zadošča za načrtovani obseg šolanja. Da bi vseeno omogočili izobraževanje strokovnjakov iz področja, za katerega bi moralo biti na Obali precej večje zanimanje, če nam je turizem mar, kot je, smo skupaj z EFBK našli začasno rešitev: program predavanj teče na VPPŠ v Portorožu tako, da izvajamo le en cikel študija predmetov letno, ki ga obiskujejo lahko vsi študentje hkrati, ne glede na letnik ali vpisano generacijo. To sicer otežuje sprotno delo nekaterim študentom, ki nimajo dovolj izkušenj ali predhodnega znanja, tako da bodo morali kakšen predmet preskočiti in ga naknadno, ko bo spet prišel na vrsto, predelati. Seveda je možno vse študijske obveznosti opravljati tudi na sedežu matične šole, t.j. na EFBK v Ljubljani.

VPPŠ kot "servis" za študij ob delu turistične smeri v Portorožu ob usihajočem številu vpisanih študentov in navedenem osipu nima nobene finančne stimulacije, saj po poravnani obveznosti do izvajalcev od šolnin ne ostane dovolj denarja, da bi

šola krila svoje stroške organizacije in uporabe prostorov. Le zahvaljujoč dejstvu, da ima VPPŠ glede na svoj program izobraževanja navtikov, ladijskih strojnikov in tehnologov prometa organiziran študij tudi ob "vikendih", sovpadata obe dejavnosti in se s tem tudi režijski stroški prekrivajo.

O poteku izobraževanja in o nezavidljivem položaju študija ob delu turistične smeri so bili predstavniki turističnih organizacij obveščeni na sestankih Izvršnega odbora OKTPS (24.11.1987 in 14.7.1988). Na kritike, da ponujeni program ni najbolj primeren potrebam Obalnega turističnega gospodarstva, je VPPŠ organizirala 10.4.1987 sestanek prodekana za vzgojno-izobraževalni program EFBK iz Ljubljane, dr. Zarjana Fabjančiča, s predstavniki kadrovske službe turističnih organizacij. Sestanka se je udeležil – razen nekotranj interesentov za študij – le direktor OKTPS. Tudi poziv OKTPS svojim članicam – turističnim organizacijam in njihovim kadrovskim službam – na posvet dne 6.9.1988 pred vpisom v novo šolsko leto 1988/89 je bil neuspešen, saj odziva sploh ni bilo. Izobrazbena struktura zaposlenih v turizmu na Obali in sosednih regijah ni niti najmanj zavidljiva, da bi lahko smatrali za nepotrebno višješolsko izobraževanje. Še posebej, ker v Izoli deluje Srednja gostinska šola, ki ob že zaposlenih predstavlja resurs za višješolsko izobraževanje kadrov v turizmu. Po podatkih omenjene šole si je v zadnjem obdobju pri njih pridobilo srednješolsko izobrazbo (V.stopnjo) 245 absolventov raznih poklicev. Podrobnosti so navedene v preglednici 4.

Vsekakor bo letošnje leto usodno za odločitev, kako ravnati v bodoče. Če turistično gospodarstvo ne bo pokazalo več zanimanja za izobraževanje svojih delavcev, bomo na VPPŠ tovrstni študij opustili. Glede na utečenost študija in na dosedanje štiriletno izkušnje smatramo, da bo s prenehanjem študija ob delu turistične smeri, turistično gospodarstvo izgubilo dragoceno prilagodljivost, da po racionalni poti in to pred nosom pride do višješolskega kadra. Še posebej velja opozoriti na dosedaj še neizkoriščeno možnost povezave turističnega izobraževanja s tehnologijo prometa, saj ima VPPŠ tako redni študij kot študij ob delu VI stopnje za pomorstvo in promet. Ni potrebno posebej poudarjati, da so na našem področju turizem, pomorstvo in promet usodno povezani in da predstavljajo naše komparativne prednosti. Če ne bomo znali sami izkoristiti možnosti, ki nam jih nudijo naši turistični kraji, povezani z zračnim, železniškim, cestnim in pomorskim prometom, potem smo kljub bogatstvu, s katerim razpolagamo, obsojeni na revščino.

SUMMARY

TRAINING OF TOURIST INDUSTRY PERSONNEL ON ASSIGNMENT ON SEASIDE REGION OF SLOVENIA

This paper provides a historical review of activities on training of tourist industry personnel with the College of Naval and Traffic Engineering of Piran, the curriculum for the first and second year of study and data on student numbers for the period 1985-1989, and of difficulties the College has had in the process of this activity for training of specific profile personnel on assignment in tourist industry.

POZIVNE BILJEŠKE

Viri:

- Arhivska dokumentacija VPPŠ Piran v Portorožu
- Obvestila EFBK iz Ljubljane za š.l. 1988/89.
- Podatki tajništva Srednje gostinske šole v Izoli